

Repertoriul jurisprudenței

ORDONANȚA CURȚII (Camera a șasea)

26 noiembrie 2020 *

„Trimitere preliminară – Articolul 99 din Regulamentul de procedură – Protecția consumatorilor – Directiva 93/13/CEE – Articolele 3 și 6-8 – Directiva 2008/48/CE – Articolul 22 – Clauze abuzive în contractele încheiate cu consumatorii – Examinare din oficiu de către instanța națională – Procedură națională de somație de plată”

În cauza C-807/19,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Sofiyski rayonen sad (Tribunalul de Raion din Sofia, Bulgaria), prin decizia din 4 noiembrie 2019, primită de Curte la 4 noiembrie 2019, în procedura inițiată de

„DSK Bank” EAD,

„FrontEx International” EAD,

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din domnul L. Bay Larsen, președinte de cameră, doamna C. Toader (raportoare) și domnul M. Safjan, judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru „DSK Bank” EAD, de V. Mihneva, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de Y. G. Marinova, G. Goddin și N. Ruiz García, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general, dă prezenta

* Limba de procedură: bulgara.

Ordonanță

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolelor 6-8 din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (JO 1993, L 95, p. 29, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 273) și a articolului 22 alineatul (1) din Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului (JO 2008, L 133, p. 66).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul a două litigii între DSK Bank și FrontEx International, pe de o parte, și consumatori, care nu sunt părți în procedură, pe de altă parte, în cadrul unor proceduri de somație de plată.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 93/13

- 3 Articolul 3 alineatul (1) din Directiva 93/13 prevede:

„O clauză contractuală care nu s-a negociat individual se consideră ca fiind abuzivă în cazul în care, în contradicție cu cerința de bună credință, provoacă un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract, în detrimentul consumatorului.”

- 4 Potrivit articolului 6 din această directivă:

„(1) Statele membre stabilesc că clauzele abuzive utilizate într-un contract încheiat cu un consumator de către un vânzător sau un furnizor [a se citi «profesionist»], în conformitate cu legislația internă, nu creează obligații pentru consumator, iar contractul continuă să angajeze părțile prin aceste clauze [a se citi «potrivit dispozițiilor sale»], în cazul în care poate continua să existe fără clauzele abuzive.

(2) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că consumatorul nu își pierde protecția acordată prin această directivă datorită alegerii legislației unui stat nemembru ca legislație aplicabilă contractului, în cazul în care acesta din urmă are o strânsă legătură cu teritoriul statelor membre.”

- 5 Articolul 7 alineatul (1) din directiva menționată prevede:

„Statele membre se asigură că, în interesul consumatorilor și al concurenților, există mijloace adecvate și eficiente pentru a preveni utilizarea în continuare a clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii de către [profesioniști].”

- 6 Articolul 8 din aceeași directivă prevede:

„Statele membre pot adopta sau menține cele mai stricte dispoziții [a se citi «dispoziții mai stricte»] compatibile cu tratatul în domeniul reglementat de prezenta directivă, pentru a asigura consumatorului un nivel maxim de protecție [a se citi «un nivel de protecție mai ridicat»].”

Directiva 2008/48

7 Considerentele (9) și (10) ale Directivei 2008/48 au următorul cuprins:

„(9) O armonizare completă este necesară pentru a se asigura tuturor consumatorilor din Comunitate un nivel ridicat și echivalent de protecție a intereselor lor și pentru crearea unei veritabile piețe interne. În consecință, nu ar trebui să li se permită statelor membre să mențină sau să introducă alte dispoziții de drept intern decât cele prevăzute de prezenta directivă. Cu toate acestea, o astfel de limitare nu ar trebui să se aplice decât în cazul dispozițiilor armonizate din prezenta directivă. Când astfel de dispoziții armonizate nu există, statele membre ar trebui să dispună în continuare de libertatea de a menține sau introduce dispoziții legale naționale. În consecință, statele membre ar putea, de exemplu, să mențină sau să introducă dispoziții naționale cu privire la răspunderea solidară a vânzătorului sau a furnizorului de servicii și a creditorului. Un alt exemplu privind această posibilitate oferită statelor membre ar putea fi menținerea sau introducerea de dispoziții naționale cu privire la anularea contractului de vânzare de bunuri sau furnizare de servicii, în cazul în care consumatorul își exercită dreptul de retragere din contractul de credit. În acest sens, în cazul contractelor de credit pe durată nedeterminată, ar trebui să li se acorde statelor membre dreptul de a stabili un termen minim care trebuie să curgă între momentul în care creditorul solicită rambursarea și ziua în care trebuie rambursat creditul.

(10) Definițiile cuprinse în prezenta directivă stabilesc domeniul de aplicare al armonizării. În consecință, obligația impusă statelor membre de a pune în aplicare dispozițiile prezentei directive ar trebui să fie limitată la domeniul de aplicare al acesteia, conform definițiilor menționate. Cu toate acestea, prezenta directivă nu ar trebui să aducă atingere punerii în aplicare de către statele membre, în conformitate cu legislația comunitară, a dispozițiilor prezentei directive în domenii care nu intră în sfera de aplicare a acesteia. [...]”

8 Articolul 10 alineatul (2) din această directivă, intitulat „Informații care trebuie menționate în contractele de credit”, conține o serie de elemente pe care contractul de credit trebuie să le specifice în mod clar și concis.

9 Articolul 17 din directiva menționată prevede:

„(1) În cazurile în care drepturile creditorului în temeiul unui contract de credit sau contractul însuși se cesionează unei terțe persoane, consumatorul are dreptul să invoce împotriva cesionarului orice mijloc de apărare la care putea recurge împotriva creditorului inițial, inclusiv dreptul la compensare, în cazul în care aceasta este permisă în statul membru în cauză.

(2) Consumatorul trebuie să fie informat cu privire la cesiunea la care se face trimitere în alineatul (1), cu excepția cazurilor în care creditorul inițial, prin acord cu cesionarul, administrează în continuare creditul către consumator.”

10 Potrivit articolului 22 alineatul (1) din aceeași directivă:

„În măsura în care prezenta directivă conține dispoziții armonizate, statele membre nu pot menține sau introduce în legislația lor națională dispoziții diferite față de cele stabilite în prezenta directivă.”

Dreptul bulgar

GPK

- 11 Articolul 410 alineatele (1) și (2) din *grazhdanski protsesualen kodeks* (Codul de procedură civilă), publicat în DV nr. 83 din 22 octombrie 2019 (denumit în continuare „GPK”), prevede:

„(1) Solicitantul poate cere emiterea unei somații de plată:

1. pentru creanțe pecuniare sau creanțe referitoare la bunuri fungibile, atunci când instanța competentă să soluționeze pretenția este tribunalul de raion (Rayonen sad);

[...]

(2) Cererea trebuie să conțină solicitarea emiterii unui titlu executoriu și să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 127 alineatele (1) și (3) și la articolul 128 punctele 1 și 2. În cerere, trebuie să se menționeze contul bancar sau o altă metodă de plată.”

- 12 Articolul 411 din GPK prevede:

„(1) Cererea trebuie depusă la tribunalul de raion (Rayonen sad) în circumscripția căruia se află domiciliul sau sediul debitorului. Acest tribunal va decide din oficiu, în termen de trei zile, asupra competenței sale teritoriale. [...]

(2) Instanța examinează cererea în ședință preliminară și emite, în termenul prevăzut la alineatul (1), o somație de plată, excepție făcând următoarele situații:

1. cererea nu respectă condițiile prevăzute la articolul 410, iar solicitantul nu remediază neregularitățile în termen de trei zile de la notificare;
2. cererea încalcă legea sau bunele moravuri;
3. debitorul nu are domiciliul sau sediul pe teritoriul Republicii Bulgaria;
4. debitorul nu are reședința obișnuită pe teritoriul Republicii Bulgaria sau nu își exercită activitatea pe teritoriul Republicii Bulgaria.

(3) În cazul admiterii cererii, instanța emite o somație de plată care se notifică debitorului în copie.”

- 13 Articolul 414 alineatele (1) și (2) are următorul cuprins:

„(1) Debitorul poate formula opoziție scrisă la somația de plată sau împotriva unei părți din aceasta. Cu excepția cazurilor prevăzute la articolul 414a, nu este necesar să se motiveze opoziția.

(2) Opoziția trebuie formulată în termen de două săptămâni de la notificarea somației. Termenul nu poate fi prelungit.”

- 14 Articolul 418 privind executarea imediată prevede:

„(1) În cazul în care cererea este însoțită de un document menționat la articolul 417 pe care se bazează creanța, creditorul poate solicita instanței să dispună executarea imediată și să emită un titlu executoriu.

(2) Titlul executoriu se emite după ce instanța a verificat legalitatea documentului în ceea ce privește forma acestuia și a constatat că acest document atestă existența unei creanțe executorii față de debitor. [...]"

15 Potrivit articolului 419 alineatele (1)-(3):

„(1) Ordonanța care admite o cerere de executare imediată poate face obiectul unei acțiuni individuale; această acțiune trebuie introdusă într-un termen de două săptămâni de la notificarea somației de plată.

(2) Acțiunea individuală împotriva ordonanței de executare imediată trebuie introdusă simultan cu opoziția formulată la somația de plată emisă; această acțiune nu se poate întemeia decât pe considerații inerente actelor vizate la articolul 417.

(3) Introducerea acțiunii împotriva ordonanței de executare imediată nu are efect suspensiv asupra executării.”

16 Articolul 420, intitulat „Suspendarea executării”, prevede:

„(1) Opoziția formulată la somație nu are efect suspensiv asupra executării silite în cazurile prevăzute la articolul 417 punctele 1-9, cu excepția cazului în care debitorul furnizează creditorului o garanție corespunzătoare, potrivit modalităților prevăzute la articolele 180 și 181 din Legea contractelor și obligațiilor [zakon za zadalzhniyata i dogovorite].

(2) Atunci când este introdusă, în termenul stabilit pentru formularea opoziției, o cerere de suspendare susținută prin probe scrise, instanța care a dispus executarea imediată o poate suspenda, chiar în lipsa unei garanții în sensul alineatului (1).

(3) Decizia luată privind cererea de suspendare poate fi contestată prin intermediul unei acțiuni individuale.”

Legea de modificare și completare a GPK

17 Zakon za izmenenie i dopalnenie na GPK (Legea de modificare și completare a GPK), DV nr. 100 din 20 decembrie 2019 (denumită în continuare „Legea de modificare a GPK”), prevede:

„§1. La articolul 7 [din GPK], se introduce următorul alineat (3):

«Instanța controlează din oficiu prezența clauzelor abuzive într-un contract încheiat cu un consumator. Aceasta dă părților posibilitatea de a formula observații asupra acestor aspecte.»

[...]”

18 La articolul 410 din GPK, această lege introduce următorul alineat (3):

„Atunci când creanța apare dintr-un contract încheiat cu un consumator, la cerere, se anexează contractul, dacă este prezentat sub formă scrisă, însoțit de toate actele adiționale și anexele, precum și de condițiile generale aplicabile, după caz.”

19 La articolul 411 alineatul (2) din GPK, legea menționată a adăugat un nou punct 3:

„Instanța examinează cererea în ședință preliminară și emite, în termenul prevăzut la alineatul (1), o somație de plată, excepție făcând următoarele situații:

[...]

3. cererea se întemeiază pe o clauză abuzivă cuprinsă într-un contract încheiat cu un consumator sau existența unei asemenea clauze poate fi presupusă în mod rezonabil.”

20 Aceeași lege modifică și completează articolul 417 din GPK în modul următor:

„1. La punctul 2, termenul «comunele și băncile» se înlocuiește cu: «și comunele, sau un extras din registrele contabile ale băncii, la care se anexează documentul din care rezultă creanța băncii, precum și toate anexele la acesta, inclusiv condițiile generale aplicabile».

2. La punctul 10, se adaugă a doua teză următoare: «Atunci când titlul de valoare constituie o garanție a unei creanțe care rezultă dintr-un contract încheiat cu un consumator, la cerere se anexează contractul, dacă este prezentat sub formă scrisă, însoțit de toate anexele la acesta, inclusiv condițiile generale aplicabile.»”

21 Legea de modificare a GPK a completat articolul 420 alineatele (1) și (2) din GPK după cum urmează:

„(1) Opoziția formulată la somație nu are efect suspensiv asupra executării silite în cazurile prevăzute la articolul 417 punctele 1-9, cu excepția cazului în care debitorul furnizează creditorului o garanție corespunzătoare, potrivit modalităților prevăzute la articolele 180 și 181 din Legea contractelor și obligațiilor [zakon za zadalzhniyata i dogovorite]. Atunci când debitorul este un consumator, garanția nu depășește o treime din creanță.

(2) Instanța care a dispus executarea imediată o poate suspenda, chiar în lipsa unei garanții în sensul alineatului (1), atunci când a fost prezentată o cerere de suspendare a executării, susținută prin documente justificative scrise din care rezultă:

1. creanța nu este datorată;

2. creanța se întemeiază pe o clauză abuzivă dintr-un contract încheiat cu un consumator;

3. cuantumul creanței datorate în temeiul contractului încheiat cu consumatorul a fost calculat în mod eronat.”

Legea privind contractele de credit pentru consumatori

22 Articolul 10 din zakon za potrebitelskia kredit (Legea privind contractele de credit pentru consumatori), în versiunea în vigoare la data faptelor din litigiile principale (DV nr. 17 din 26 februarie 2019), care transpune dispozițiile Directivei 2008/48, prevede la alineatul (1):

„Contractul de credit pentru consumatori se încheie în scris, pe hârtie sau pe alt suport durabil, în mod clar și inteligibil, iar toate elementele contractului trebuie să se prezinte în caractere uniforme, ca tip, format și dimensiune, aceasta din urmă neputând fi mai mică de 12, în două exemplare, unul pentru fiecare parte la contract.”

23 Potrivit articolului 26 din această lege:

„(1) Creditorul nu poate cesiona creanța care rezultă din contractul de credit pentru consumatori unui terț decât dacă acest contract prevede o astfel de posibilitate.

(2) Atunci când creditorul cesionează unui terț creanța care rezultă din contractul de credit pentru consumatori, consumatorul are dreptul să ridice împotriva acestui terț toate opozițiile pe care le putea formula împotriva creditorului inițial, inclusiv excepția compensării.”

24 Articolul 33 din legea menționată prevede:

„(1) În caz de întârziere a consumatorului, creditorul nu are dreptul la dobânzi decât pentru cuantumul rămas neplătit; aceste dobânzi se calculează pentru durata întârzierii.

(2) Atunci când consumatorul înregistrează o întârziere în plățile datorate pe baza creditului, penalitățile de întârziere nu pot fi mai mari decât dobânda legală.

(3) Creditorul nu poate refuza primirea unei plăți parțiale a creditului pentru consumatori.”

Litigiile principale și întrebările preliminare

25 În cauza referitoare la DSK Bank, aceasta a solicitat, în fața instanței de trimitere, emiterea unei somații de plată cu executare imediată, pe baza unui extras din registrele sale contabile din 3 octombrie 2019, împotriva unui consumator care nu este parte la procedură.

26 DSK Bank a susținut că încheiase, la 8 martie 2018, un contract de credit de consum cu respectivul consumator, care se afla în întârziere de plată cu 17 rate lunare, cu scadențe între 20 martie 2018 și 20 iulie 2019. În ceea ce privește ultima plată datorată, cuantumul indicat era superior celor precedente, și anume 564,44 leva bulgărești (BGN) (aproximativ 288 de euro), în loc de 167,23 leva bulgărești (BGN) (aproximativ 85 de euro), fără să fie oferită nicio explicație în acest sens.

27 DSK Bank a prezentat de asemenea o copie a unui alt contract de credit de consum încheiat la 25 februarie 2018, destinat să finanțeze un telefon mobil și o primă de asigurare de viață al cărei beneficiar este banca. Acest contract stabilește condițiile de obținere și de rambursare a creditului, și anume plata a 18 rate lunare, precum și condițiile generale, și poartă semnătura consumatorului.

28 În cauza referitoare la FrontEx International, aceasta susține că a dobândit, prin intermediul unui contract de cesiune a creanței societății City Cash, o creanță față de un consumator care încheiase cu această societate, la 15 iulie 2016, un contract de credit. FrontEx International a introdus, în fața instanței de trimitere, o cerere de emitere a unei somații de plată împotriva acestui consumator, fără să furnizeze niciun document.

29 În cele două cauze cu care este sesizată, instanța de trimitere prezumă existența unor clauze abuzive în contractele de credit pentru consumatori și ar dori să poată examina contractele care se află la originea creanțelor.

30 Totuși, această arată, în primul rând, că, în conformitate cu dreptul bulgar, procedurile de somație de plată se desfășoară în mod sumar și unilateral, astfel încât, înainte de adoptarea deciziei de emitere a somației de plată, consumatorul nu are posibilitatea să se opună acesteia.

31 În al doilea rând, această instanță menționează jurisprudența Varhoven kasatsionen sad (Curtea Supremă de Casație, Bulgaria), din care rezultă, printre altele, că, pe de o parte, în cadrul unei proceduri de somație de plată reglementată de articolul 410 GPK, instanța nu strânge probe, scopul

procedurii nefiind să constate existența creanței în sine, ci numai să controleze dacă această creanță este contestată și, pe de altă parte, în cadrul celei reglementate de articolul 417 GPK, instanța se pronunță pe baza documentului prezentat de solicitant, această instanță neputând examina alte elemente decât documentele menționate la acest articol.

32 În al treilea rând, instanța menționată explică faptul că, având în vedere sarcina de lucru a judecătorilor Sofiyiski rayonen sad (Tribunalul de Raion din Sofia, Bulgaria), aceștia nu sunt în măsură să verifice dacă sunt utilizate clauze abuzive în contractele de credit de consum care însoțesc cererile de emitere a somațiilor de plată.

33 În aceste condiții, Sofiyiski rayonen sad (Tribunalul de Raion din Sofia) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Împrejurarea că o instanță națională are un volum de muncă mult mai mare decât celelalte instanțe de același grad, iar judecătorii acestei instanțe sunt împiedicați, din acest motiv, să examineze înscrisurile care le sunt prezentate și pe baza cărora este dispusă sau poate fi dispusă executarea provizorie și, totodată, să adopte decizii într-un termen rezonabil reprezintă în sine o încălcare a dreptului Uniunii [...] privind protecția consumatorilor sau a altor drepturi fundamentale?

2) Instanța națională trebuie să refuze adoptarea unor decizii susceptibile să determine executarea silită, în cazul în care consumatorul nu s-a opus executării, atunci când are suspiciuni întemeiate că cererea este bazată pe o clauză abuzivă care figurează într-un contract încheiat cu un consumator, în măsura în care dosarul nu conține elemente de probă concludente în acest sens?

3) În cazul unui răspuns negativ la a doua întrebare, este permis ca instanța națională, în măsura în care are o astfel de suspiciune, să solicite elemente de probă suplimentare din partea profesionistului care este parte contractantă, deși, potrivit dreptului național, în cadrul procedurii în care este adoptată o eventuală decizie de executare, instanța nu dispune de o asemenea competență, atât timp cât debitorul nu formulează opoziție?

4) Cerințele impuse de dreptul Uniunii [...] în contextul directivelor de armonizare a dreptului consumatorilor sunt aplicabile constatării unei anumite împrejurări efectuate din oficiu de instanța națională și atunci când legiuitorul național oferă consumatorilor o protecție suplimentară (mai multe drepturi) printr-o lege națională care transpune o dispoziție a directivei care permite acordarea unei astfel de protecții sporite?”

34 Instanța de trimitere a solicitat de asemenea Curții judecarea prezentei cauze potrivit unei proceduri accelerate, în temeiul articolului 105 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții.

Cu privire la procedura în fața Curții

35 Prin decizia președintelui Curții din 3 decembrie 2019, cererea de judecare a cauzei potrivit procedurii accelerate, în temeiul articolului 105 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, a fost respinsă.

36 Astfel, trebuie amintit că, pe de o parte, cerința de a asigura o soluționare rapidă a cauzelor cu care este sesizată instanța de trimitere, în conformitate cu dreptul național, nu poate fi suficientă, în sine, pentru a justifica recurgerea la o procedură accelerată în temeiul articolului 105 alineatul (1) din Regulamentul de procedură (Ordonanța președintelui Curții din 23 decembrie 2015, Vilkas, C-640/15, nepublicată, EU:C:2015:862, punctul 8, și Ordonanța președintelui Curții din 8 iunie 2016, Garrett Pontes Pedroso, C-242/16, nepublicată, EU:C:2016:432, punctul 14).

- 37 Pe de altă parte, deși debitorul este un consumator, potrivit unei jurisprudențe constante, simple interese economice, oricât de importante și legitime ar fi, nu sunt de natură să justifice în sine recurgerea la o procedură accelerată (Ordonanța din 10 aprilie 2018, Del Moral Guasch, C-125/18, nepublicată, EU:C:2018:253, punctul 11 și jurisprudența citată).
- 38 De asemenea, nici simplul interes al justițiabililor, oricât de important sau legitim ar fi, privind stabilirea cât mai rapid posibil a conținutului drepturilor care le sunt conferite de legislația Uniunii, nici caracterul sensibil din punct de vedere economic sau social al cauzei principale nu implică totuși necesitatea examinării sale în termen scurt, în sensul articolului 105 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții (Ordonanța președintelui Curții din 13 aprilie 2016, Indėliu ir investiciju draudimas, C-109/16, nepublicată, EU:C:2016:267, punctele 8 și 9, precum și Ordonanța președintelui Curții din 15 februarie 2016, Anisimovienė și alții, C-688/15, nepublicată, EU:C:2016:92, punctul 8 și jurisprudența citată).
- 39 Prin ordonanța din 28 mai 2020, primită la grefa Curții la 3 iunie 2020, instanța de trimitere face precizări cu privire la modificările legislative ale GPK, intrate în vigoare la 24 decembrie 2019, prin Legea de modificare a GPK. Prin decizia președintelui Curții din 22 iunie 2020, această ordonanță a fost înregistrată la dosar și notificată părților și persoanelor interesate pentru informare.

Cu privire la întrebările preliminare

- 40 În temeiul articolului 99 din Regulamentul de procedură, atunci când răspunsul la o întrebare poate fi în mod clar dedus din jurisprudență sau atunci când răspunsul la întrebarea formulată cu titlu preliminar nu lasă loc niciunei îndoieli rezonabile, Curtea, la propunerea judecătorului raportor și după ascultarea avocatului general, poate oricând să decidă să se pronunțe prin ordonanță motivată.
- 41 Se impune aplicarea acestei dispoziții în cadrul prezentei trimiteri preliminare.

Cu privire la prima întrebare

- 42 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă dreptul Uniunii trebuie interpretat în sensul că se opune ca instanța națională, sesizată cu o cerere de emitere a unei somații de plată, să omită examinarea caracterului eventual abuziv al unei clauze dintr-un contract încheiat între un profesionist și un consumator, din cauza unor dificultăți practice, precum sarcina de lucru a acesteia.
- 43 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, astfel cum reiese din jurisprudență, protecția efectivă a drepturilor care decurg din Directiva 93/13 nu poate fi garantată decât cu condiția ca sistemul procedural național să permită, în cadrul procedurii de emitere a unei somații de plată sau în cel al procedurii de executare a unei asemenea somații, un control din oficiu, efectuat de instanță, al naturii potențial abuzive a clauzelor cuprinse în contractul în cauză (Hotărârea din 20 septembrie 2018, EOS KSI Slovensko, C-448/17, EU:C:2018:745, punctul 45 și jurisprudența citată). În cazul în care o instanță națională care statuează în cadrul procedurii de emitere a unei somații de plată constată ea însăși, precum în cauza principală, că trebuie controlat caracterul abuziv al contractelor în discuție, aceasta trebuie să aibă posibilitatea reală de a exercita acest control.
- 44 De asemenea, trebuie amintit că organizarea justiției în statele membre, inclusiv în ceea ce privește dispozițiile referitoare la repartizarea cauzelor, intră în competența acestora. Totuși, în exercitarea acestei competențe, statele membre sunt ținute să respecte obligațiile care decurg pentru acestea din dreptul Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 martie 2020, Miasto Łowicz și Prokurator Generalny, C-558/18 și C-563/18, EU:C:2020:234, punctul 36, precum și jurisprudența citată).

- 45 Astfel, eventuale dificultăți practice legate de sarcina de lucru nu pot justifica neaplicarea dreptului Uniunii. Fiecare instanță națională care trebuie să aplice, în cadrul competenței sale, dispozițiile dreptului Uniunii are obligația de a asigura efectul deplin al acestor norme (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 martie 1978, Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, punctul 21, precum și Hotărârea din 11 septembrie 2014, A, C-112/13, EU:C:2014:2195, punctul 36).
- 46 Prin urmare, faptul că o instanță națională este mult mai aglomerată decât alte instanțe de același grad nu îi scutește pe judecătorii care aparțin acestei instanțe de obligația de a aplica în mod eficient și integral dreptul Uniunii.
- 47 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la prima întrebare că dreptul Uniunii trebuie interpretat în sensul că se opune ca instanța națională, sesizată cu o cerere de emiteră a unei somații de plată, să omită examinarea caracterului eventual abuziv al unei clauze dintr-un contract încheiat între un profesionist și un consumator, din cauza unor dificultăți practice, precum sarcina de lucru a acesteia.

Cu privire la a doua și la a treia întrebare

- 48 Prin intermediul celei de a doua și al celei de a treia întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13 trebuie interpretate în sensul că se opun ca o instanță națională, sesizată cu o cerere de emiteră a unei somații de plată, atunci când prezumă că această cerere se întemeiază pe o clauză abuzivă utilizată într-un contract de credit de consum, în sensul Directivei 93/13, să poată, în lipsa unei opoziții din partea consumatorului, să solicite creditorului informații suplimentare pentru a examina caracterul eventual abuziv al acestei clauze.
- 49 Potrivit articolului 6 alineatul (1) din Directiva 93/13, clauzele abuzive nu creează obligații pentru consumator. În plus, potrivit unei jurisprudențe constante, date fiind caracterul și importanța interesului public pe care îl constituie protecția consumatorilor, care se găsesc într-o poziție de inferioritate în raport cu profesioniștii, Directiva 93/13 impune statelor membre, astfel cum reiese din cuprinsul articolului 7 alineatul (1) din aceasta coroborat cu al douăzeci și patrulea considerent al său, să prevadă mijloace adecvate și eficiente pentru a preveni utilizarea în continuare a clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii de către profesioniști (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 iulie 2020, Raiffeisen Bank și BRD Groupe Société Générale, C-698/18 și C-699/18, EU:C:2020:537, punctul 52, precum și jurisprudența citată).
- 50 În această privință, este necesar să se constate că Curtea a avut deja ocazia să se pronunțe cu privire la interpretarea articolelor 6 și 7 din Directiva 93/13 în ceea ce privește competențele din oficiu ale unei instanțe naționale în cadrul procedurilor naționale de somație de plată.
- 51 Deși instanța națională este obligată să analizeze din oficiu caracterul abuziv al unei clauze contractuale care se încadrează în domeniul de aplicare al Directivei 93/13, suplinind în acest fel dezechilibrul existent între consumator și profesionist, acest lucru se realizează cu condiția să dispună de elementele de drept și de fapt necesare în acest scop. Astfel cum Curtea a avut ocazia să precizeze, aceste motive sunt de asemenea valabile în privința unei proceduri de somație de plată (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 septembrie 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, punctele 42 și 43, precum și Hotărârea din 11 martie 2020, Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, punctul 26, precum și jurisprudența citată).
- 52 În această privință, dacă elementele de drept și de fapt cuprinse în dosarul prezentat instanței naționale care statuează în cadrul procedurii de emiteră a unei somații de plată dau naștere unor îndoieli serioase cu privire la caracterul abuziv al anumitor clauze care nu au fost luate în considerare de consumator, dar care prezintă o legătură cu obiectul litigiilor, fără însă a fi posibil să se efectueze aprecieri

definitive cu privire la acest aspect, și dacă această instanță consideră că trebuie apreciat caracterul abuziv al acestor clauze, îi revine acesteia sarcina de a dispune, dacă este necesar, din oficiu, măsuri de cercetare judecătorească pentru a completa acest dosar, solicitând părților, cu respectarea principiului contradictorialității, să îi furnizeze clarificările și documentele necesare în acest scop. Rezultă că instanța națională este ținută să adopte din oficiu măsuri de cercetare judecătorească, în măsura în care elementele de drept și de fapt cuprinse deja în dosarul menționat ridică îndoieli serioase cu privire la caracterul abuziv al anumitor clauze (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 martie 2020, Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, punctele 37 și 38).

- 53 Astfel, din această jurisprudență rezultă că, în speță, dacă o instanță națională, sesizată cu o cerere de emiteră a unei somații de plată întemeiată pe o creanță născută din clauze provenite dintr-un contract încheiat cu un consumator, în sensul Directivei 93/13, prezumă că aceste clauze prezintă un caracter abuziv, fără a avea totuși posibilitatea de a efectua o apreciere definitivă a clauzelor menționate, aceasta poate solicita creditorului, în lipsa unei opoziții din partea consumatorului, dacă este necesar, din oficiu, elementele de probă necesare pentru a aprecia caracterul eventual abuziv al aceluiași clauze.
- 54 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la a doua și la a treia întrebare că articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13 trebuie interpretate în sensul că nu se opun ca o instanță națională, sesizată cu o cerere de emiteră a unei somații de plată, atunci când prezumă că această cerere se întemeiază pe o clauză abuzivă utilizată în contractul de credit de consum, în sensul Directivei 93/13, să poată, în lipsa unei opoziții din partea consumatorului, să solicite creditorului informații suplimentare pentru a examina caracterul eventual abuziv al acestei clauze.

Cu privire la a patra întrebare

- 55 Cu titlu introductiv, este necesar să se arate că din cererea de decizie preliminară rezultă că instanța de trimitere adresează această a patra întrebare în raport cu articolul 10 alineatul (1) din Legea privind contractele de credit pentru consumatori, care prevede o dimensiune minimă a caracterelor contractului, cu articolul 26 din această lege, care impune consimțământul consumatorului pentru cesiunea creanței, și cu articolul 33 din legea menționată, care limitează penalitățile de întârziere la cuantumul dobânzilor legale.
- 56 Deși atât Directiva 93/13, cât și Directiva 2008/48 se aplică contractelor încheiate între un profesionist și un consumator, precum, printre altele, contractele de credit pentru consumatori, ca în cele două cauze cu care este sesizată instanța de trimitere, după cum a arătat Comisia în observațiile sale scrise, dispozițiile naționale vizate de instanța de trimitere nu pot fi considerate ca transpunând Directiva 2008/48.
- 57 Astfel, trebuie constatat că Directiva 2008/48 nu a efectuat o armonizare în domeniul extraselor din registrele contabile ale băncilor nici în ceea ce privește contractele de cesiune de creanțe, ca elemente care permit recuperarea unei creanțe ce decurge dintr-un contract de credit pentru consumatori (a se vedea în acest sens Ordonanța din 28 noiembrie 2018, PKO Bank Polski, C-632/17, EU:C:2018:963, punctul 31 și jurisprudența citată).
- 58 În schimb, în ceea ce privește Directiva 93/13, este necesar să se arate că, în conformitate cu articolul 1 din aceasta, scopul său este de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre privind clauzele abuzive în contractele încheiate între un profesionist și un consumator. Potrivit articolului 3 alineatul (1) din această directivă, o clauză se consideră ca fiind abuzivă în cazul în care provoacă un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților, în detrimentul consumatorului. În plus, articolul 4 alineatul (2) și articolul 5 din această directivă prevăd cerința ca clauzele contractului să fie exprimate în mod clar și inteligibil.

- 59 Prin urmare, se va răspunde la întrebarea adresată de instanța de trimitere având în vedere doar dispozițiile Directivei 93/13.
- 60 Prin intermediul celei de a patra întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolele 3 și 8 din Directiva 93/13 coroborate cu articolele 6 și 7 din această directivă trebuie interpretate în sensul că, în cadrul examinării din oficiu a caracterului eventual abuziv al clauzelor utilizate într-un contract încheiat între un profesionist și un consumator, pe care instanța națională o efectuează pentru a determina existența unui dezechilibru semnificativ între obligațiile care revin părților în temeiul acestui contract, această instanță poate ține seama și de dispozițiile naționale care asigură o protecție mai ridicată consumatorilor decât cea prevăzută de această directivă.
- 61 Din articolul 8 din Directiva 93/13 rezultă că statele membre pot adopta sau menține dispoziții mai stricte compatibile cu Tratatul FUE în domeniul reglementat de această directivă, pentru a asigura consumatorului un nivel de protecție mai ridicat. Astfel, această directivă efectuează o armonizare minimală. Pe de o parte, la aprecierea caracterului abuziv al unei clauze contractuale, trebuie să se țină seama de contextul normativ care determină, împreună cu această clauză, drepturile și obligațiile părților [Hotărârea din 10 septembrie 2020, A (Subînchirierea unei locuințe sociale), C-738/19, EU:C:2020:687, punctul 37 și jurisprudența citată].
- 62 Pe de altă parte, pentru a ști dacă o clauză provoacă un „dezechilibru semnificativ” între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract, în detrimentul consumatorului, trebuie să se țină seama în special de normele aplicabile în dreptul național în lipsa unui acord între părți în acest sens. Instanța națională va putea evalua, prin intermediul unei asemenea analize comparative, dacă și, eventual, în ce măsură contractul îl plasează pe consumator într-o situație juridică mai puțin favorabilă în raport cu cea prevăzută de dreptul național în vigoare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 ianuarie 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, punctul 59 și jurisprudența citată).
- 63 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la a patra întrebare că articolele 3 și 8 din Directiva 93/13 coroborate cu articolele 6 și 7 din această directivă trebuie interpretate în sensul că, în cadrul examinării din oficiu a caracterului eventual abuziv al clauzelor utilizate într-un contract încheiat între un profesionist și un consumator, pe care instanța națională o efectuează pentru a determina existența unui dezechilibru semnificativ între obligațiile care revin părților în temeiul acestui contract, această instanță poate ține seama și de dispozițiile naționale care asigură o protecție mai ridicată consumatorilor decât cea prevăzută de directiva menționată.

Cu privire la cheltuielile de judecată

64 Întrucât, în privința părților din litigiile principale, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șasea) declară:

- 1) Dreptul Uniunii trebuie interpretat în sensul că se opune ca instanța națională, sesizată cu o cerere de emitere a unei somații de plată, să omită examinarea caracterului eventual abuziv al unei clauze dintr-un contract încheiat între un profesionist și un consumator, din cauza unor dificultăți practice, precum sarcina de lucru a acesteia.**
- 2) Articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii trebuie interpretate în sensul că nu se opun ca o instanță națională, sesizată cu o cerere de emitere a unei somații de plată, atunci când prezumă că această cerere se întemeiază pe o clauză**

abuzivă utilizată în contractul de credit de consum, în sensul Directivei 93/13, să poată, în lipsa unei opoziții din partea consumatorului, să solicite creditorului informații suplimentare pentru a examina caracterul eventual abuziv al acestei clauze.

- 3) **Articolele 3 și 8 din Directiva 93/13 coroborate cu articolele 6 și 7 din această directivă trebuie interpretate în sensul că, în cadrul examinării din oficiu a caracterului eventual abuziv al clauzelor utilizate într-un contract încheiat între un profesionist și un consumator, pe care instanța națională o efectuează pentru a determina existența unui dezechilibru semnificativ între obligațiile care revin părților în temeiul acestui contract, această instanță poate ține seama și de dispozițiile naționale care asigură o protecție mai ridicată consumatorilor decât cea prevăzută de directiva menționată.**

Semnături